

Gaat de Autoriteit Persoonsgegevens nu handhaven richting VWS over Telecom-data-wet?

De afgelopen twee dagen zien we dat een heel apart fenomeen zich voordoet. Minister Hugo de Jonge van het ministerie van VWS wil door een wijziging van de telecomwet het voor het RIVM mogelijk maken de bewegingen van grote groepen burgers te monitoren. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP), de officiële privacy-toezichthouder van de overheid, brengt bij monde van haar voorzitter Aleid Wolfsen op 3 juli 2020 bij de pers een afwijzend oordeel naar buiten. Hij was daar zeer expliciet in: "Huidig wetsvoorstel telecomdata delen niet invoeren." Wie schetst mijn verbazing als minister de Jonge diezelfde dag laat weten het wetsvoorstel gewoon toch naar de Tweede Kamer te sturen. Voor de bestrijding van het corona-virus is het gewoon nodig dat het RIVM de locatiedata van telefoons mag gebruiken, zegt minister Hugo de Jonge van Volksgezondheid tegen Business News Radio (BNR) op de kritiek van de Autoriteit Persoonsgegevens op het kabinetsplan.

Eerdere aanvaring

Begin mei 2020 had Hugo de Jonge ook al een aanvaring met de AP over het voornemen van het gebruik van Telecom-data door het RIVM. Nog voordat de AP een oordeel gaf liet hij in een brief aan de Tweede Kamer weten dat de AP akkoord ging met dit delen van Telecom-data. Hetgeen niet zo was. Het veroorzaakte nogal wat consternatie. Daarna moest de Jonge zijn woorden intrekken en moest hij op het advies van de AP opvolgen om er een serieus wetswijzigingsvoorstel voor te maken. Dit voorstel

ondervindt nu op 3 juli 2020 weer ondubbelzinnige kritiek en een afwijzing door de AP. Overigens loopt de communicatie van de AP met Hugo de Jonge over het wetsvoorstel via de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat Mona Keijzer. De telecomwet valt namelijk onder EZK en de coronabestrijding onder VWS.

Kritiek AP nu

De voorzitter van de AP laat weten dat de AP drie grote bezwaren ziet. Hij zegt: “De data zijn niet onherroepelijk en onvoorwaardelijk anoniem, het is onduidelijk waar dit allemaal voor nodig is – je moet echt spijkerharde redenen hebben – en de waarborgen die we hebben geadviseerd zijn niet opgevolgd in de wet.” Volgens Wolfsen sluit de wet op dit moment niet uit dat de veiligheidsdiensten, politie en Justitie bij de data kunnen komen: “Het is te snel gegaan en te weinig precies.”

Volgens Aleid Wolfsen mag de wet op deze manier niet worden aangenomen. “We willen voorkomen dat heel Nederland met een telefoon onder een surveillance wordt gebracht. Dat is echt niet nodig om het virus te bestrijden. Op het moment dat de informatie namelijk wordt gecombineerd met andere gegevens van bijvoorbeeld onderzoeksbureaus en opsporingsdiensten, kan er worden herleid naar kleine groepen individuen.”

Astrante minister

Hugo de Jonge laat daarentegen doodleuk weten dat het delen van de telecom-data gewoon door zal gaan. We hebben het nodig, zegt hij en we gaan het gewoon doen. Al met al kan dat sowieso niet meteen. Het wetswijzigingsvoorstel stuurde hij naar de Tweede Kamer(TK), maar die kon het niet voor het inmiddels ingegane reces behandelen. Dat zal dus op zijn vroegst in september gebeuren, aangezien de TK tot en met 31 augustus reces houdt.

Wat gaat AP doen?

De AP is een officiële toezichthouder met als aandachtsgebied de privacy. De vraag is wat een toezichthouder waard is als een minister serieuze bezwaren van de AP naast zich neerlegt. Wolfsen stelt heel duidelijk dat het wetswijzigingsvoorstel in deze vorm niet aangenomen mag worden. Staatsrechtelijk lijkt me dat een zeer curieuze situatie. Een casus waarin de toezichthouder in het volle besef van de ernst van de coronacrisis de privacy van de burger beschermt en geen staatssurveillance wil, terwijl een minister, mede namens het kabinet toch door wil zetten. De AP kan normaliter handhavend optreden door een boete of een last onder dwangsom op te leggen maar de vraag is of dat kan tegen een ministerie of minister. Als de AP nu niet gaat staan voor datgene waarvoor zij in het leven is geroepen en de zaak op zijn beloop laat, is ze geen knip voor de neus waard.

Eerst schriftelijk reactie zien

Op de website van de AP is nog geen schriftelijk oordeel te vinden over wat haar voorzitter Aleid Wolfsen aan de pers heeft laten weten. Het is zeer interessant om dan te zien hoe het oordeel van de AP officieel geformuleerd heeft en of zij al een oordeel heeft over de laatste reactie van de minister van VWS. Het is overduidelijk waarom Wolfsen het standpunt van de AP op 3 juli aan de pers liet weten, op de laatste dag voor het zomerreces van de Tweede Kamer. Hij geeft daarmee aan de TK-leden aan dat die goede notitie dienen te nemen van het standpunt van de AP om daarmee een bredere basis te krijgen voor het afwijzen van wat de minister van VWS wil.

W.J. Jongejan, 5 juli 2020

Afbeelding van Clker-Free-Vector-Images via Pixabay